

نگاه بیرون

این آخرین فرصت آنهاست

ترجمه: شهرام زردران

این امکان که ایالات متحده از توافق هسته‌ای که در سال ۲۰۱۵ با ایران امضا کرده خارج شود، یکی از هدف‌های مطرح‌شده در مبارزات انتخاباتی دونالد ترامپ بوده است. از زمانی که او به ریاست‌جمهوری آمریکا رسیده، بارها تأکید کرده این امکان وجود دارد که خود را از برجام بیرون بکشد. مایک پنس، معاون رئیس‌جمهوری آمریکا در سخنرانی‌اش در اجلاس سالانه سیاست‌گذاری ایک، گفته «هیچ اشتباه نکنید؛ این آخرین فرصت آنهاست مگر اینکه توافق هسته‌ای با ایران در ماه‌های آتی تصحیح شود. در غیر این صورت ایالات متحده آمریکا بلافاصله از توافق هسته‌ای خارج می‌شود». مایک پنس در سخنرانی خود همچنین ایران را متهم به توسعه موشک‌های بالستیک و حمایت از سازمان‌های تروریستی کرده است. او با اشاره به واقعه اخیر ورود پهپاد ایرانی به فضای هوایی اسرائیل از سوریه بار دیگر تکرار کرده که ایالات متحده به حمایت از اسرائیل متعهد است. پنس تأکید کرده «هر توافقی نیاز به سازش دارد اما ما هرگز بر سر امنیت و سلامت اسرائیل سازش نخواهیم کرد». در اوایل سال ۲۰۱۸ ترامپ از کشورهای اروپایی خواست تا برای فرموله‌کردن مجدد برجام، توافقی که در سال ۲۰۱۵ با ایران امضا شده، به آمریکا بپیوندند اما خواسته ترامپ با عکس‌العمل تندی در ایران مواجه شد و طرفی اروپا را مورد انتقاد قرار داد. ایران به نوبه خود گفته شرط اولیه برای مذاکرات بین‌المللی در مورد موشک‌های ایران، نابودی سلاح‌های هسته‌ای و موشک‌های دوربردی است که ایالات متحده و کشورهای اروپایی دارند. توافق هسته‌ای برنامه موشکی ایران را دربر نمی‌گیرد.

مذاکره پرتنش در تهران

ایران تقاضای ژان ائی لودریان، وزیر خارجه فرانسه برای محدودسازی برنامه‌موشکی‌اش را پس از یک روز مذاکرات پرتنش در تهران در روز دوشنبه که هدفش حفظ توافق هسته‌ای تاریخی ایران با قدرت‌های جهانی بوده، رد کرد. لودریان پس از دیدار با مقامات عالی‌رتبه ایران گفته: «هنوز کارهای زیادی در مورد برنامه موشکی ایران باید انجام شود». طرفی گفته: «اروپا باید نقش سازنده‌تری برای حفظ توافق هسته‌ای ایفا کند». طبق یک پست توییتری طرفی تصریح کرده «نباید به آمریکا اجازه داد تا تقاضاهای غیرمنطقی و غیرقانونی را مطرح کند. این دیدار در شرایطی رخ داده که کشورهای اروپایی پس از اینکه دونالد ترامپ تهدید کرد که از توافق خارج می‌شود، در تلاش‌اند تا توافق هسته‌ای سال ۲۰۱۵ را حفظ کنند». روحانی پس از دیدار با لودریان بیانیه‌ای صادر کرد و گفت: «حفظ توافق هسته‌ای به جهانبان ثابت خواهد کرد که مذاکره و دیپلماسی بهترین انتخاب برای حل مشکلات است و نابودی آن نشان خواهد داد که مذاکرات سیاسی وقت‌تلف‌کردن است». لودریان تأکید کرده: «ماور ترامپ نیست» اما موضعی محکم در مورد برنامه موشکی ایران ودخالت‌های منطقه‌ای‌اش که مایه نگرانی واشنگتن است اتخاذ کرده است. لودریان در آستانه دیدارش از تهران به یکی از رسانه‌های فرانسه گفته: «برنامه‌هایی برای تولید موشک‌هایی با برد چندین هزار کیلومتر وجود دارد که در تطابق با قطع‌نامه‌های شورای امنیت نیست و در واری نیازهای ایران برای حفظ مرزهایش قرار می‌گیرد». لودریان گفته: «ایران در خطر اعمال تحریم‌های جدید است مگر اینکه برنامه موشکی‌اش را محدود کند، برد موشک‌های ایران در حال حاضر به دو هزار کیلومتر می‌رسد». بیانات لودریان در ایران مورد استقبال گرم واقع نشده است. مثلاً روزنامه جوان با تیتَر «مزدور پارسی ترامپ در تهران» به لودریان خوشامد گفته است. لودریان همچنین ایران را در مورد فعالیت‌های هم‌پیمانش، دولت سوریه در بمباران‌های جاری در غوطه شرقی در نزدیکی دمشق تحت فشار قرار داده است. لودریان به گزارشگران گفته: «مقامات ایرانی در مورد نگرانی‌های شدیدشان از وضعیت انسانی در سوریه و آرزویشان برای خاتمه‌یافتن این فاجعه با من سخن گفته‌اند». حسن روحانی بار دیگر بر موضع ایران مبنی بر اینکه تنها راه‌حل بحران سوریه «حمایت از حکومت مرکزی» است، تأکید کرده است. مسئله اصلی مورد تأکید، مهلت آخر ۱۲۰ روزه مطرح‌شده از سوی ترامپ در ماه ژانویه برای قانون‌گذاری و هم‌پیمانان اروپایی به منظور تصحیح «توافق هسته‌ای، حذف بندهای غروب» که به معنای لغو اعتبار توافق هسته‌ای در سال ۲۰۲۶ است و گنجاندن مسئله برنامه موشک‌های ایران و فعالیت‌های منطقه‌ای‌اش بوده است. ایران هرگونه مذاکره مجدد و افزودن عبارات اضافی به توافق هسته‌ای را رد کرده و استدلال کرده که ایالات متحده تا همین جا هم در اجرای تعهداتش براساس توافق موجود کوتاهی کرده است. فرانسه با وجود مذاکرات سختگیرانه لودریان در مورد موشک‌های ایرانی قاطعانه از توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ با ایران حمایت می‌کند.

politics@sharghdaily.ir

نتیجه مذاکرات وزیر خارجه فرانسه در تهران چیست

پیامدهای بلندمدت یک سفر کوتاه

با مذاکره درباره نقش منطقه‌ای ایران توان موشکی کشور، آمریکا این دو نیت خود را به‌عنوان اصلاح برجام نام‌گذاری کرده و خواستار همراهی اروپا با این هدف شده است. او تهدید کرده تعلیق تحریم‌های هسته‌ای در موعد پیش‌رو، یعنی در ماه می (اردیبهشت) را انجام نمی‌دهد تا اروپا این اصلاحات را عملی کند. موضع ایران دراین‌باره چیست؟ جمهوری اسلامی ایران معتقد است برجام توافقی است که نمی‌توان در آن تغییری ایجاد کرد؛ به‌ویژه آنکه این توافق بین دو یا سه کشور نیست، بلکه توافقی چندجانبه بین ایران و شش کشور است؛ از همین رو، آمریکا نمی‌تواند درباره سرنوشت آن تصمیم بگیرد. همچنین مقامات مسئول ایرانی معتقد هستند که برجام را نمی‌توان به هیچ موضوع دیگری گره زد؛ چون این توافق کار خود را به‌درستی انجام داده و در حال انجام است. درباره مسائل

عکس: فارس

دیاکو حسینی، کارشناس روابط بین الملل در گفت‌وگو با «شرق»:

فرانسه می‌تواند ترمز واشنگتن باشد

با ایران درک می‌کنند. همان‌طور که دیدگاه‌های ایران به‌صراحت به طرف فرانسوی منتقل شد، به‌همین‌ترتیب ما هم باید نقطه عزیمت فرانسه را در ارتباط با مسائل منطقه درک کنیم. یک دیدگاه شایع و نادرست در ایران این است که فرانسه در پیروی کامل از ایالات متحده و پیام‌فرستادن به آمریکای ترامپ و دلجویی از اوست که به این نوع موضوعات – مسائل موشکی و منطقه‌ای– علاقه‌نشان می‌دهد، درحالی‌که سیاست خارجی فرانسه دارای نوعی استقلال همیشگی از آمریکاست. این استقلال نسبتاً هم بالاست و اوج آن را در سال ۲۰۰۳ و در مخالفت با جنگ عراق دیدیم. اکنون و به‌ویژه در دوره مکرون، اشتیاق به استقلال از آمریکا به‌مراتب بیشتر

مکرون به ایران، نقطه عطف شایان توجهی است.

❧ **با روشنگری‌ای که در این سفر رخ داده، فکر می‌کنید سیاستی که فرانسه از این پس در پیش می‌گیرد، چگونه خواهد بود؟**

فرانسوی‌ها بسیار عمل‌گرا و پراگماتیست هستند و درعین‌حال محدودیت‌های قدرت خودشان را در ارتباط

امیرعلی ابوالفتح، کارشناس روابط بین‌الملل:

سفری با ۲ هدف

❧ **تحلیل شما از سفر لودریان به تهران و مباحث مطرح‌شده چیست؟ او دنبال چه بود و به چه میزان توانست به اهدافش دسترسی پیدا کند؟**

فعلاً در اروپا، آلمان درگیر تشکیل دولت است و بریتانیا نیز مشکلات خاص خودش را دارد، از همین‌رو فرانسه میدان‌دار شده و این مسئولیت برعهده فرانسه قرار گرفته که به نمایندگی از اتحادیه اروپا برای تداوم برجام، تلاش کند و بستری برای درک بخشی از دغدغه‌های مشترک اروپا و آمریکا؛ یعنی فعالیت‌های موشکی و دفاعی و فعالیت‌های منطقه‌ای ایران، فراهم کند. وزیر امور خارجه فرانسه تسلیحات در منطقه که اروپا و در رأس آن فرانسه در فروش آنها نقش داشته‌اند، مذاکره کند و در ازای آن، موضوع برنامه‌های موشکی ایران را پیش بکشد. در چنین بستری، امکان مذاکره موشکی ایران وجود دارد؛ اما قطعاً روشن شد اینکه ایران پای میز مذاکرات بیاید و تحمیل‌های مورد توجه آمریکا را به صورت یک‌جانبه نپذیرد، نه امروز و نه هیچ زمان

❧ **فرانسه می‌گوید که در مورد مسائل منطقه‌ای و موضوع موشکی ایران باید مذاکره انجام شود. آمریکا‌کن نیز این دورا به‌عنوان شروط تمدید برجام در نظر گرفته، اما موضع ایران در مورد مذاکره مجدد سرسختانه است. در این شرایط ایران و برجام به کدام سمت خواهند رفت؟**

ایران موضع سختی اتخاذ نکرده. اتفاقاً درباره مسائل منطقه‌ای، ایران بارها برای گفت‌وگو و تعامل اعلام آمادگی کرده است. از طرفی طرح‌های مختلفی برای بحران‌های منطقه از جمله بحران یمن ارائه و برای مذاکره درباره سوریه نیز اعلام آمادگی کرده است. همچنین در مذاکرات آستانه نیز ایران نقش داشته است. بنابراین به عقیده من درباره مسائل منطقه‌ای مشکل خاصی وجود ندارد. البته اختلاف دیدگاه‌ها زیاد است. برداشت ایران از مسائل منطقه‌ای با عربستان، ترکیه، اسرائیل یا آمریکا متفاوت است، اما این به این معنا نیست که باب گفت‌وگو بسته باشد و ایران گفته باشد در

منطقه‌ای، ایران علاقه‌مند به ایفاکردن نقش پررنگ‌تری است، همچنین تأکید دارد اروپا نیز باید نقش جدی‌تر و سازنده‌تری در منطقه ایفا کند. بدون شک، موضوع موشکی مسئله‌ای حساس‌تر برای ایران است؛ موضوعی که با مسائل دفاعی کشور گره خورده و نقشی امنیتی برای ایران دارد. به نظر می‌رسد موضع ایران در قبال مسائل موشکی، جدی‌تر و سخت‌تر از موضوع پیشین مذاکره؛ یعنی بحث هسته‌ای است و جمهوری اسلامی به‌راحتی حاضر به مذاکره در این زمینه و امتیازدهی نخواهد شد. آنچه پیش‌رو است، روزهای سخت دیپلماسی و برجام است؛ روزهایی که شاید هریک از طرفین، برجام را به چیزی گره بزنند که انتفاع این توافق را برای ما کمتر از پیش کند. باید دید فرانسه به‌عنوان رهبر جریان اروپایی، چه سیری را در پیش خواهد گرفت و چگونه نقش میانجی تهران – واشنگتن را دنبال خواهد کرد.

دیده می‌شود. واقعیت این است که آنها نگرانی‌هایی در ارتباط با موضوعات منطقه‌ای دارند؛ به‌این‌خاطر که جهان عرب بخشی از تاریخ فرانسه است و همین امروز هم به‌طور مستقیم در امنیت داخلی فرانسه (به‌واسطه شش میلیون مسلمانی که در این کشور زندگی می‌کنند) تأثیر می‌گذارد. البته در یک اولویت‌بندی، منطقه مغرب عربی اولویت آنهاست، اما درعین‌حال حوزه مشرق عربی و شامات هم بخشی از نگرانی‌های فرانسه است. بنابراین فرانسوی‌ها نگاه و نگرانی‌هایی مستقل از آمریکا در رابطه با مسائل منطقه دارند که البته در نگاه اول به نظر می‌رسد که در پیروی آمریکاست، اما واقعیت این نیست. ما به‌سختی می‌توانیم با آمریکایی‌ها درمورد موضوعاتی مانند بحث‌های موشکی یا منطقه‌ای به توافق برسیم. درحالی‌که چنین ظرفیت بالقوه‌ای در روابط فرانسه و ایران وجود دارد. فرانسوی‌ها در حال تلاش هستند که به هر قیمتی برجام را حفظ کنند. از آنجایی که می‌دانند آمریکایی‌ها به مسائل منطقه‌ای علاقه‌مند هستند و هم در شعار و هم در لفاظی‌های خود آن را پیش‌فرض حفظ برجام قرار داده‌اند، طبیعی است که فرانسه امتیازاتی برای آمریکایی‌ها تدارک دیده تا ترامپ را در برجام نگه دارد. به موازات این مسئله با پیگیری نگرانی‌های مستقل خودشان، منافع سنتی خودشان را در این منطقه به دست آوردند. فکر می‌کنم در نهایت فرانسوی‌ها نگاه واقع‌بینانه‌ای خواهند داشت و می‌توانند ترمز عقلاانه خوبی برای آمریکایی‌ها باشند. نهایتاً من به نقشی که فرانسوی‌ها می‌توانند ایفا کنند خوش‌بین هستم. فرانسوی‌ها متوجه زبان‌باربودن دیدگاه‌های ترامپ نه‌تنها درباره برجام، بلکه درباره تمام موضوعات خاورمیانه هستند.

نگاه

روسیه و چین به راه غرب خواهندرفت

داود هرمیداس‌باوند*

❶ توافق برجام جایگاه خاصی در نظام بین‌المللی دارد. اگرچه آمریکا با آمدن دونالد ترامپ می‌گوید ایران از امکان دسترسی به توان هسته‌ای محروم شود؛ برای همین، مسئله موشکی ایران را با برجام ارتباط می‌دهند و اینکه ایران از دخالت در کشورهای منطقه، به‌ویژه یمن خودداری کند. از نظر اینها هر سه گزاره را باید ایران رعایت کند، اما به نظر می‌رسد حتی اگر ایران مذاکره در موضوع موشکی را بپذیرد، نمی‌خواهد در سیاست‌های منطقه‌ای خود تغییری ایجاد کند. آمریکا از ابزار تحریم استفاده خواهد کرد؛ تحریم‌هایی که یک‌جانبه و مضاعف است. برای همین اروپایی‌ها با اینکه برجام را قبول دارند، ولی در چارچوبی مثلاً با برجام ۲ می‌خواهند فضای جدیدی ایجاد شود. اگر ایران این درخواست‌ها را نپذیرد، شاید برجام با مشکل مواجه شود. استدلال این بود که پنج عضو جامعه بین‌المللی با آلمان ایران را از دسترسی به برنامه هسته‌ای بازدارند و اگر آمریکا این‌را مخدوش کند، کسی که ضرر می‌کند جامعه آمریکاست. اگر آمریکا بار دیگر بپایبندی ایران به توافق برجام را تأیید نکند و ایران شرط اروپا را برای مذاکره درباره توان موشکی خود نپذیرد، ممکن است مسائلی دیگری پیش بیاید. اروپا می‌خواهد راه درست را به آمریکا نشان دهد و آثار مخرب این‌نگاه را به ایران و آمریکا درباره برجام توضیح دهد؛ اما اگر در نهایت آمریکا به راه خود برود و ایران به راه خود، در نهایت همسویی اروپا با آمریکا بیشتر است و احتمال اینکه پرونده موشکی ایران به شورای امنیت ارسال شود، وجود دارد. ممکن است شورای امنیت تحریم جدیدی درباره سیستم موشکی ایران تصویب کند و در کنار آن تحریم یک‌جانبه آمریکا جدا از تحریم شورای امنیت ادامه خواهد داشت. روسیه و چین هم دنبال منافع خود هستند؛ موضع آنها به شرایط و نحوه برخورد آنها با موضوع و دنیای غرب بستگی دارد؛ برای مثال دلیل حضور روسیه در سوریه برای این بود که سوریه را سکوی پرتاب خود قرار دهد تا بتواند تحریم‌هایی را که با مسئله اوکراین به آنها تحمیل شده، دور بزند و به میز مذاکره با اروپا بازگردد. مثل دفعه قبل که در پرونده هسته‌ای ایران روسیه همسو با غرب بود، این‌بار نیز چنین موضعی خواهد گرفت.

❷ **تحلیلگر مسائل بین‌الملل**

اینترنت پتیاک

بدون توقف!

پهنای باند اختصاصی ویژه سازمان ها و ادارات

با تجهیزات رایگان و تعرفه عالی

www.petiak.com

دارای پروانه سراسری ارائه خدمات ارتباطی ثابت از سازمان

تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی به شماره ۱۱ - ۹۵ - ۱۰۰

۰۲۱-۲۳۴۹